

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LÅNGSJÖBERGET I VÄNNÄS KOMMUN

Foto: Per Nihlén, Länsstyrelsen

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med Långsjöbergets naturreservat är att bevara de värdefulla naturmiljöerna med gammal, boreal barrnaturskog i ett ostört tillstånd. Naturskogsstrukturer som skiktning, gamla grova träd och död ved ska vara allmänt förekommande. Syftet ska uppnås genom att reservatet tillåts utvecklas fritt genom intern dynamik och genom naturliga störningsregimer som exempelvis storm, insektsangrepp, skogsbrand och vattenståndsvariationer. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Långsjöberget
Nummer	2402257
NVR-id:	2024669
Kommun	Vännäs
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Långsjöberget ligger 7 km V om Vännäs, ekokarta 20J 9h mittkoordinat: 724900, 7095900, (SWEREF99)
Naturgeografisk region	29 a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken/30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten genom Naturvårdverket
Fastighet	Långsjö 3:3
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	42,5 hektar
Skyddad areal produktiv skog	35 hektar

2.2 Naturtyper

Naturtypsindelning ¹	Areal (ha)
Tallskog - lavtyp (2.1.1.1)	8,5
Granskog - blåbärsristyp (2.1.2.1)	31,2
- högörttyp (2.1.2.6)	1,9
Våtmark - tallkärr av intermediär typ (3.3.1.1)	0,9

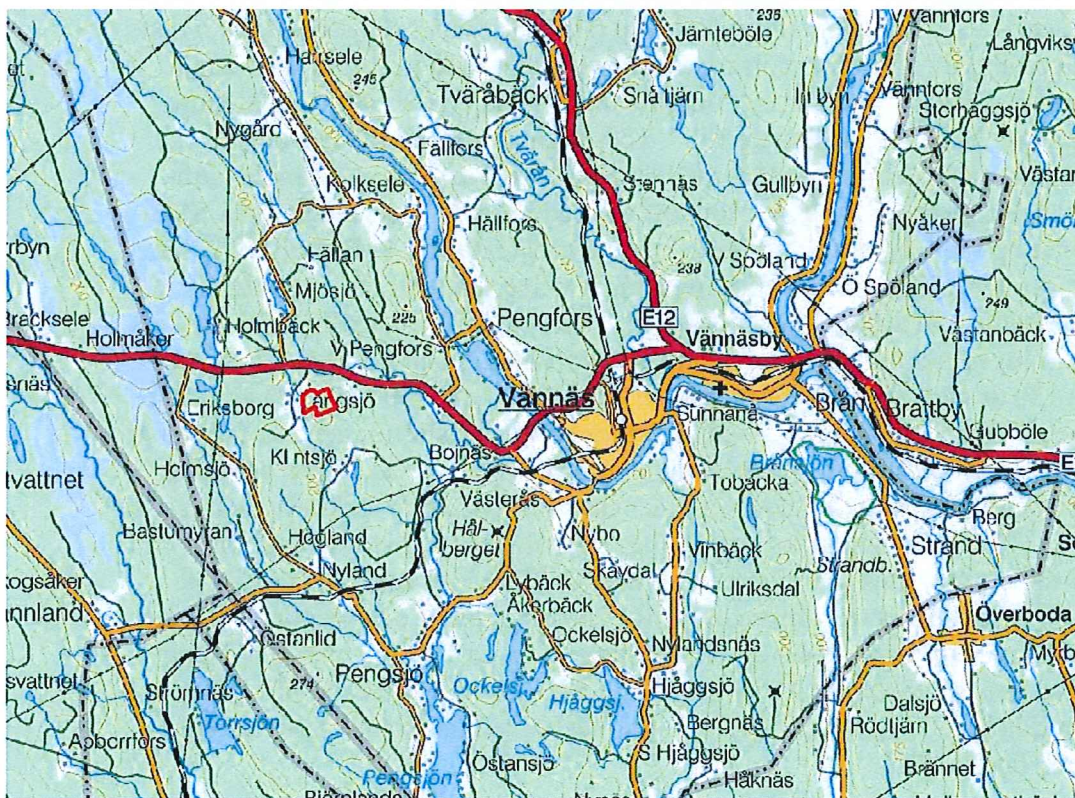
¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994*. (se bilaga 1)

Naturtypsindelning ²	Areal (ha)
Skog	
Västlig taiga - Granskog (9011)	27,4
Västlig taiga - Hällmarkstallskog (9014)	8,5
Näringsrik granskog (9050)	1,9
Övrig skogsmark (9900)	3,8
Skogsbevuxen myr (9740)	0,9

² Naturtypindelning enligt basinventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Långsjöberget ligger cirka 7 kilometer väster om Vännäs, strax öster om byn Långsjö efter väg 92 mot Bjurholm. Reservatet utgörs av bergets topparti samt ett utsnitt av de bitvis branta väst- öst- och nordvända sluttningarna med naturskogsartade granskogar och partier med gammal hällmarkstallskog. Höjden över havet varierar från 165 meter vid Långsjön upp till 225 meter på Långsjöbergets topp.

Översiktskarta, Långsjöbergets naturreservat, Vännäs kommun.

Berggrunden består i stort sett helt av fin- till medelkornig granit-granodiorit, med inslag av hornblände. I sydöstra delen börjar ett område med ådergnejsomvandlad, migmatiserad metagråvacka. Långsjöberget har varit utsatt för kraftig glacial erosion, vilket framgår av det laterala tråg längs bergets västra sida, som idag är en långsträckt vattenfylld tjärn, Långsjön. I övrigt saknas tydliga terrängformer. Reservatet ligger under högsta kustlinjen och består av finkorniga havs- och sjösediment nedanför bergets västra sida. På bergets topp finns svallad morän. I övrigt består marken av morän, som övergår i ett tunt täcke med berg i dagen i högre liggande delar.

Reservatet utgörs av Långsjöbergets norra del, från Långsjön i väster, upp på hållmarkstopparna och ner i lägre liggande partier i norr och öster. Skogen är mestadels grandominerad med stort inslag av äldre tall och löv. På hållmarkerna dominerar tallen. Vissa partier är blockrika med gott om små mossklädda stenblock. I östra delen av området finns flera källdråg och små sumpskogsfläckar. I västslutningen mot Långsjön är skogen mycket grov och högvuxen och fältskiktet består här till stor del av lågörter med inslag av en del ormbunskväxter. I övrigt dominerar blåbärsrisvegetation på de friska partierna, renlav på hållmarkerna och vitmossa-fräkenvegetation i de fuktiga drågen. Ett par små tallklädda klotstarrkärr finns inom området.

I områdets östra del finns en äldre och ofta rätt luckig gran- barrblandskog på ca 150 år, med inslag av en del ca 180-årig gran och drygt 200-årig tall. Skogen är plockhuggen i omgångar och någon äldre körväg löper genom beståndet. Mot söder ökar skogens orördhet och det kommer även in en del grövre löv av asp och björk i bestånden. Här finns även en del färskare död ved i form av torrakor och lågor. Åt väster, uppe i slutningen ökar blockigheten och produktivitet minskar successivt, varpå tallinslaget och förekomsten av drygt 200-årig tall ökar. Backkrönet täcks här av en gles och lågproduktiv hållmarkstallskog på drygt 200 år med inslag av 250-åriga träd. Nedanför hållmarkerna finns ett område med välsluten och rätt stamtät äldre granskog på ca 130 år med inslag av 150 – 170-åriga granar, en del asp och björk. Fläckvis förekommer det rätt allmänt med död gran- och aspved och hänglavstillgången är synnerligen god med mycket gott om både garnlav och skägglavar. Stora delar av detta bestånd är fuktigt till blött och markvegetationen är huvudsakligen av sumpskogskaraktär. Väster om sumpskogsdråget vidtar ännu en gles och blockig hållmarkstallskog som kröner Långsjöbergets topp. Väster om toppen, och hela vägen i slutningen ner mot Långsjön står en högproduktiv och grov grandominerad skog på ca 130 år med inslag av 200 årig tall, en del gran på uppemot 170 år samt grov asp och björk. Undantag utgörs av den norra delen av slutningen där skogen är tydligt yngre. Delar av slutningen är genomhuggen och uppvisar ett rätt parkartat, enskiktat bestånd, medan andra delar är mer vildvuxna med god skiktning och en del färsk död ved. Ner mot Långsjöns strand ökar lövinslaget, med stor andel björk. På bergets nordsluttning finns ytterligare en, mindre hållmark bevuxen med skiktad äldre barrblandskog, med stort inslag av 200 - 250 åriga tallar och granar. Slutningen norr om denna hållmark består av en genomhuggen, ca 130 årig barrblandskog med inslag av en del 150 årig tall och enstaka grövre aspar. Brandspår förekommer i form av spridda kolade stubbar. Myrarna i området är genomgående mycket små trädbevuxna, fattiga kärr.

Långsjöberget har under lång tid nyttjats av människan för jord- och skogsbruk. Området koloniserades först omkring 1850 och utgjorde den sista vågen av s.k. nyodling. Långsjöbergets skogar har nyttjats extensivt, främst för bete och husbehovsvirke. Det har även brutits stubbar för tjärbränning och enligt uppgift ska det finnas en gammal tjärdal i slutningen mot Långsjön. I det nordöstra hörnet, ner mot Långsjön finns även spår av tegdiken. Här har marken varit uppodlad och betad ända in på 1960-talet. Uppe på Långsjöbergets topp bröts det sten i slutet av 1800-talet. Stenar användes bland annat till husgrunder och broar i omgivningarna. Plockhuggning har före-

kommit i omgångar främst i den östra delen. En gammal körväg med förgreningar går igenom reservatet i nord-sydlig riktning.

Långsjöbergets karaktär av naturskogsartad grandominerad barrblandskog med gott om gamla träd och död ved, gör området gynnsamt för växter och djur som är beroende av den typen av skogar (hotkategori enligt Artdatabankens rödlista från 2010 anges inom parentes): bårdlav, Collema sp (NT), liten spiklav, lunglav (NT), småflikig brosklav (NT), stuplav, violettgrå tagellav (NT), granticka (NT), koralltaggsvamp (NT), ullticka (NT), järpe, orre, spillkråka, tjäder, tretåig hackspett (NT).

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas en målbeskrivning av det tillstånd som skötseln ska sträva mot. Bevarandetillståndet anses gynnsamt när dessa målbeskrivningar är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skogsmark, fri utveckling

Skötselområdet (bilaga 3, delområde 1) utgörs av taiga och präglas av olikåldrig skog med stort inslag av gamla träd. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier och att skogen är fortsatt olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning, insektsangrepp eller skogsbrand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. T ex kan skogen i perioder efter en storskalig störning vara öppen och präglas av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter en sådan störning. I senare stadier är områdena ofta mer slutna.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen västlig taiga uppgår till 39,5 ha och arealen näringsrik granskog uppgår till 2 ha.

Skötselåtgärder

Inga särskilda åtgärder innefattar att spontan brand ska tillåtas brinna så långt det är möjligt inom reservatet utifrån säkerhetsmässiga aspekter.

3.2 Skötselområde 2, Våtmark, fri utveckling

Våtmarkerna i reservatet består av två mindre trädbevuxna kärr. De ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker med naturlig och opåverkad hydrologi uppgår till 1 ha.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Besöksfrekvensen till Långsjöberget bedöms bli liten men har viss utvecklingspotential då det ligger knappt en mil från Vännäs. Reservatet ligger relativt tillgängligt endast 500 meter från väg 92, mot Vännäs och Bjurholm. Terrängen är flack och vandringsvänlig med undantag för delar av själva Långsjöbergets öst och västsluttningar. Det går en traktorväg ända fram till reservatsgränsen som fortsätter genom reservatet i nord-sydlig riktning med vissa förgreningar.

4.1 Skötselområde för friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Då den förväntade tillströmningen till reservatet bedöms bli liten finns inget behov av att anlägga parkeringsplatser i dagsläget. Det finns vissa möjligheter att parkera längs skogsbilvägen in till byn. Om behovet skulle förändras kan en parkering iordningställas i anslutning till den traktorväg som leder till reservatet. Utifrån behov och tillgängliga resurser kan även en markerad vandringsled anordnas i reservatet. Med samma förutsättningar kan det anläggas en utsiktspunkt med sittbänk på toppen av berget. Vid sittbänken kan en informationsskylt sättas upp med beskrivning av områdets sevärdheter och historik.

Nyttjandet av området som utflyktsmål ska främjas genom att en tydlig skylt iordningställs där traktorvägen skär reservatsgränsen. Ytterligare skyltar kan sättas upp på lämplig plats. Förslag till placering av informationsskylt och anläggningsförslag, se bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas minst en väl underhållen informationsskylt med en karta över reservatet, en beskrivning av naturmiljöerna och skogshistoriken samt föreskrifter för allmänheten.

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskylt.

5. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Montering av informationsskylt	Se bilaga 4	1
Anläggning av vandringsled	Se bilaga 4	3
Utsiktspunkt med sittbänk	Se bilaga 4	3
Informationsskyltar med beskrivning av områdets sevärdheter	Se bilaga 4	3

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även utmärkningar och skyltning av reservatet. Uppföljningen ska ske vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

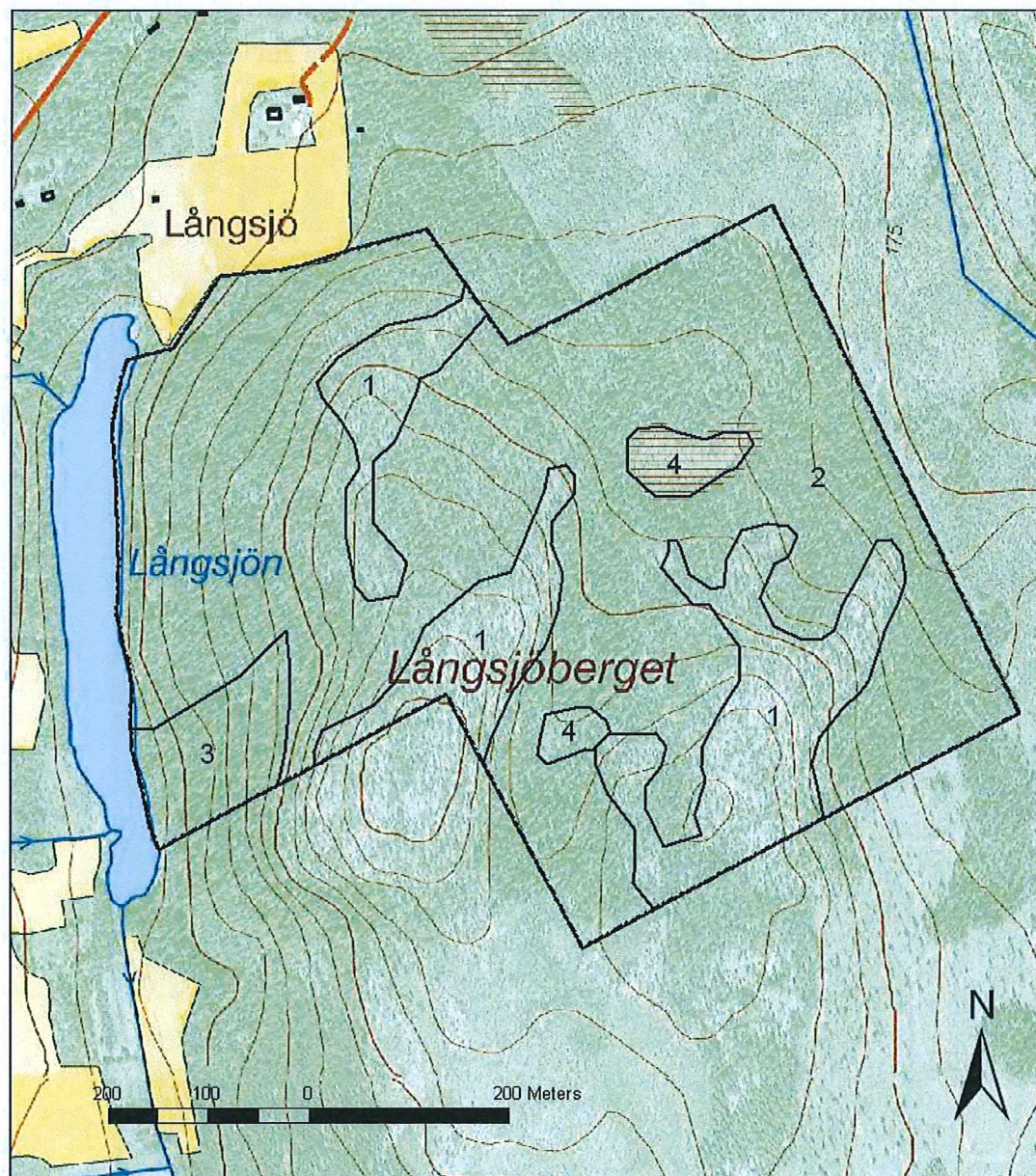
Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur (Natura 2000)
3. Karta över skötselområden
4. Karta över tillgänglighet och anläggningar

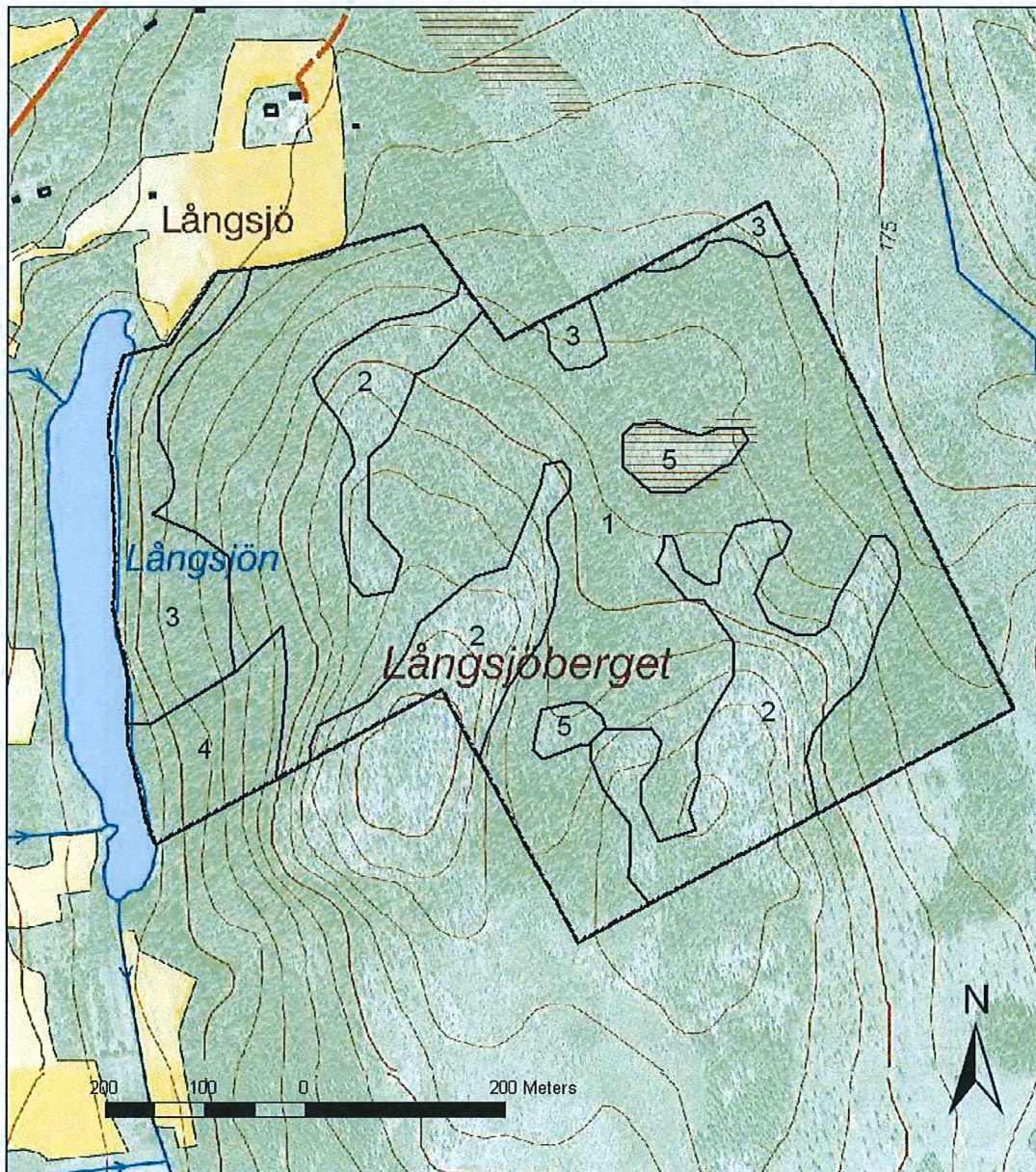
Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden

Karta över naturtyper enligt vegetationstyper i Norden, tillhörande skötselplan för Långsjöbergets naturreservat. Dnr 511-1429-2013.

1. Hällmarkstallskog av lavtyp (2.1.1.1)
2. Granskog av blåbärstyp (2.1.2.1)
3. Granskog av högörtstyp (2.1.2.6)
4. Tallkärr av intermediärtyp (3.3.1.1)

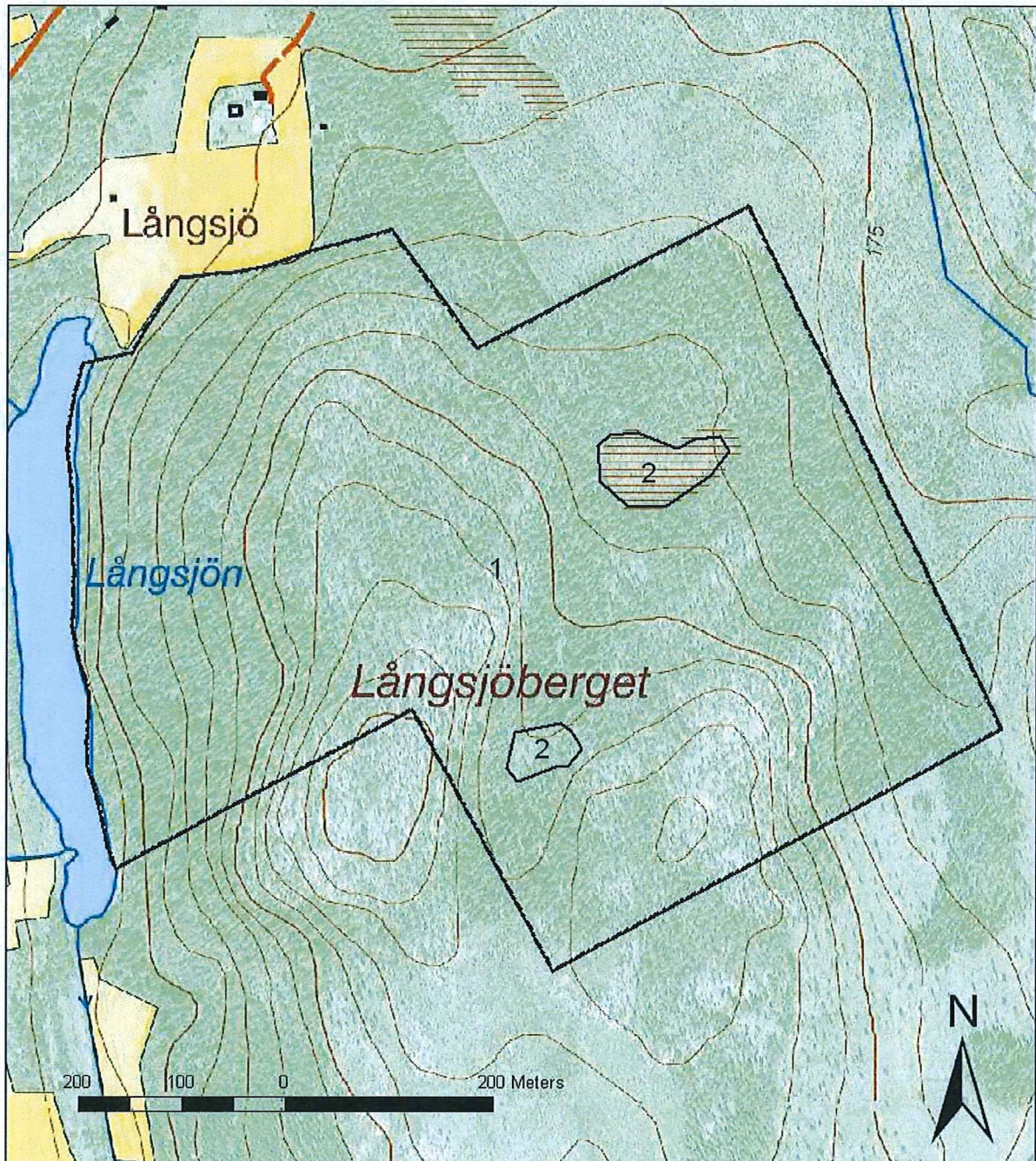
Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur (Natura 2000-typer)

Karta över naturtyper enligt basinventeringen av skyddad natur, tillhörande skötselplan för Långsjöbergets naturreservat. Dnr 511-1429-2013.

1. Västlig taiga- Granskog (9011)
2. Västlig taiga- Hällmarksskog (9014)
3. Icke naturaskog (9900)
4. Näringsrik granskog (9050)
5. Skogsbevuxen myr (9750)

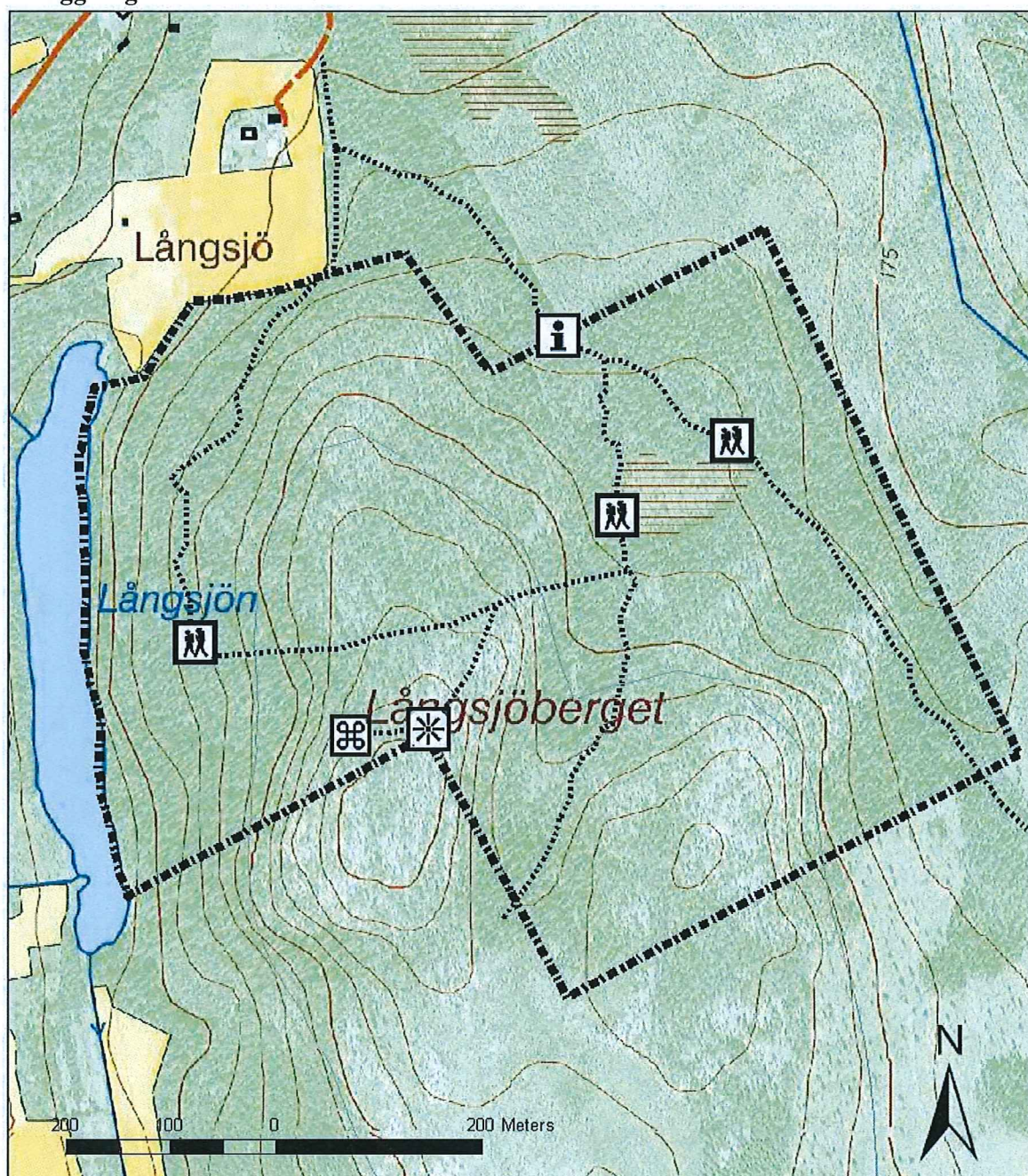
Skötselområden för naturvärden

Karta över skötselområden för naturvärden, tillhörande skötselplan för Långsjöbergets naturreservat dnr 511-1429-2013.

1. Skogsmark fri utveckling
2. Våtmarker fri utveckling

Anläggningar för friluftsliv

Karta över anläggningar för friluftsliv, tillhörande skötselplan för Långsjöbergets naturreservat dnr 511-1429-2013.

Vandringsled

Utsikt

Stenbrott

Informationsskylt

Länsstyrelsen
Västerbotten

BILAGA 3

2013-11-04

Diarienummer

511-1429-2013

1(1)

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen: 511-1429-2013,
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **den 29 november 2013**, annars kan överklagandet inte tas upp.

